درس ۱
جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر

به بی‌شمار آزمون مربوط به همین بخش دسترسی پیدا کنید.

ریزشیم (سؤال‌های خط‌به‌خط)

مفهوم جغرافیا

۱. جغرافیا را تعریف کنید.

۲. اطلاعات مربوط به کرهٔ زمین چه کمکی به ما می‌کند؟

۳. تصویر مقابل کدام‌یک از پیامدهای فناوری جدید را نشان می‌دهد؟

۴. انسان در طول تاریخ از چه طریقی ناشناخته‌های جهان هستی را مشخص کرده است؟

۵. انسان با استفاده از علوم مختلف، چه چیزی را کشف کرده است؟

۶. استفاده از علوم مختلف، چه حاصلی برای انسان داشته است؟

۷. اراتوستن جغرافیا را چگونه تعریف کرد؟

۸. قدیمی‌ترین تعریف علم جغرافیا چیست؟

۹. امروزه علم جغرافیا را چگونه می‌توان تعریف کرد؟

ارتباط جغرافیا و سایر علوم

۱۰. چرا جغرافیا از سایر علوم کمک می‌گیرد؟

۱۱. علم جغرافیا به کدام شاخه‌های اصلی تقسیم می‌شود؟

۱۲. شاخه‌های علم جغرافیای طبیعی را نام ببرید.

۱۳. شاخه‌های علم جغرافیای انسانی را نام ببرید.

۱۴. شاخه‌های فنون جغرافیایی را نام ببرید.

۱۵. با ذکر یک مثال، تفاوت علم هواشناسی را با علم آب‌وهواشناسی بیان کنید.

۱۶. با ذکر یک مثال، تفاوت علم اقتصاد را با علم جغرافیای اقتصادی بیان کنید.

۱۷. چرا جغرافی‌دانان از علم آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات کمک می‌گیرند؟

۱۸. جغرافی‌دانان جهت جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات، از چه ابزارهایی استفاده می‌کنند؟

۱۹. محاسن استفاده از سخت‌افزارها و نرم‌افزارها در علم جغرافیا چیست؟

۲۰. مفاهیم اساسی دانش جغرافیا را نام ببرید.

سؤالات امتحانی: جغرافیای عمومی - درس ۱ | رشته: کلیهٔ رشته‌ها

نام و نام خانوادگی: | مدت امتحان: ۸۰ دقیقه | تاریخ امتحان:

		بارم
۳۸	**درست یا نادرست بودن جملات زیر را مشخص کنید.** الف) جغرافیا یکی از قدیمی‌ترین دانش‌های بشری به شمار می‌رود. ☐ درست ☐ نادرست ب) شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی، فقط با دانش جغرافیا ممکن است. ☐ درست ☐ نادرست ج) در رابطهٔ متقابل بین انسان و محیط، انسان‌ها به‌دلیل پیش‌بینی‌ناپذیری محیط، مغلوب می‌شوند. ☐ درست ☐ نادرست د) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها در جهت عملکرد مثبت در ارتباط با محیط طبیعی است. ☐ درست ☐ نادرست	۱
۳۹	**جاهای خالی را با عبارت مناسب پر کنید.** الف) محیط جغرافیایی از ..... بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید. ب) بسیاری از فعالیت‌های انسان در محل معینی انجام می‌شود که به آن ..... می‌گویند. ج) انسان‌ها برای ..... خود، به تغییر محیط دست می‌زنند. د) اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ..... با یکدیگر عمل می‌کنند.	۱
۴۰	**متن زیر دارای دو مفهوم نادرست است، آن را اصلاح و سپس بازنویسی کنید.** «انسان و محیط دو عامل مهم در علم جغرافیا است و محیط طبیعی مجموعه‌ای متعادل است. با ورود انسان، زمینه‌های تغییر در محیط فراهم می‌شود. دانش و قدرت انسان به او در جهت تغییر کمک می‌کند تا محیط را در خدمت خود درآورد.»	۱
۴۱	**در جملات زیر، عبارت صحیح را از داخل پرانتز (کمانک) انتخاب کنید.** الف) مطالعهٔ همه‌جانبه و جامع (پدیده‌ها - اجزا) با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان، دید ترکیبی است. ب) در نتیجهٔ دست زدن انسان به محیط، محیط طبیعی به محیط (انسانی - جغرافیایی) تبدیل می‌شود. ج) جغرافی‌دانان با دید (جزئی - کلی)نگری موضوعات را مطالعه و بررسی می‌کنند. د) اجزا و عوامل طبیعی در (ارتباط - تقابل) با یکدیگر عمل می‌کنند.	۱
۴۲	**گزینهٔ مناسب را انتخاب کنید.** الف) واژهٔ جغرافیا برای اولین‌بار توسط کدام دانشمند یونانی ارائه شد؟ ۱) هرودت ۲) استرابون ۳) اراتوستن ۴) ارشمیدس ب) معماری بادگیر ابرکوه در استان یزد، با بهره‌برداری از کدام مفهوم دانش جغرافیا است؟ ۱) روابط متقابل انسان با محیط ۲) تأثیرپذیری متقابل انسان و محیط ۳) کل‌نگری یا دید ترکیبی ۴) عملکرد مثبت و منفی انسان و محیط	۱
۴۳	**عبارت‌های «ستون ۱» مربوط به استفادهٔ انسان از انواع محیط است. آن‌ها را به جمله‌های مناسب در «ستون ۲» وصل کنید. (در ستون ۱، یک مورد اضافی است.)** ستون ۱: الف) استفاده از انرژی خورشیدی؛ ب) نصب آب‌شیرین‌کن‌های صنعتی؛ ج) ایجاد ورزش‌های مناسب؛ د) توسعهٔ مناسب گردشگری؛ هـ) استفاده از منابع معدنی ستون ۲: ۱. ساحلی؛ ۲. کوهستانی؛ ۳. بیابانی؛ ۴. جنگلی	۱
۴۴	**به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.** الف) جغرافیا با استفاده از چه روشی به سؤالات خود پاسخ می‌دهد؟ ب) جغرافی‌دانان برای جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات، از کدام علم کمک می‌گیرند؟ ج) اطلاعات مربوط به کرهٔ زمین به ما چه کمکی می‌کند؟ د) انسان با چه هدفی به محیط دست می‌زند؟ هـ) دو عامل مهم در علم جغرافیا چیست؟ و) محیط طبیعی به چه صورت شکل می‌گیرد؟ ز) روابط متقابل انسان و محیط چه حاصلی دارد؟	۳/۵

آزمون شبیه‌ساز ۲

سؤالات امتحانی: جغرافیای عمومی - درس ۱ | **رشته: کلیهٔ رشته‌ها**

نام و نام خانوادگی: | **مدت امتحان: ۸۰ دقیقه** | **تاریخ امتحان:**

		بارم
۵۳	**درست یا نادرست بودن جملات زیر را مشخص کنید.** الف) هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر کمک می‌کند تا از محیط خود بهره‌مند شود. ☐ درست ☐ نادرست ب) مطالعهٔ زمین به‌عنوان نخستین جایگاه انسان، از قدیمی‌ترین تعریف علم جغرافیا است. ☐ درست ☐ نادرست ج) نقشه‌کشی یا کارتوگرافی از شاخه‌های فنون جغرافیایی است. ☐ درست ☐ نادرست د) انسان به‌منظور برقراری تعادل در محیط، در آن تغییر ایجاد می‌کند. ☐ درست ☐ نادرست	۱
۵۴	**جاهای خالی را با عبارت مناسب پر کنید.** الف) انسان و ..... دو عامل اصلی در علم جغرافیا هستند. ب) اینکه با افزایش ارتفاع، دما کاهش می‌یابد، یک اصل ..... است. ج) اجزا و عوامل طبیعی در ..... با یکدیگر عمل می‌کنند. د) واژهٔ GEO به معنی ..... و GRAPHY به معنی ترسیم یا توصیف است.	۱
۵۵	**هر کدام از عبارت‌های زیر، مربوط به کدام‌یک از علوم جغرافیا است؟** الف) حفر معدن در یک منطقه و شکل‌گیری شهری صنعتی: ب) بررسی میزان زاد و ولد در مقایسه با میزان مرگ‌ومیر: ج) بررسی نوع خاک و رشد گیاهان مخصوص در یک منطقه: د) بررسی شهر اصفهان به‌عنوان پایتخت در دوران صفویان:	۱
۵۶	**در جملات زیر، عبارت صحیح را از داخل پرانتز (کمانک) انتخاب کنید.** الف) روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به‌صورت جریانی (مداوم - پیوسته) در مکان ادامه دارد. ب) توسعهٔ گردشگری، بوته‌کنی و حفر تونل در دامنه‌ای کم‌شیب، به عملکرد مثبت و منفی انسان در نقاط (کوهستانی - جنگلی) مرتبط است.	۰/۵
۵۷	**گزینهٔ مناسب را انتخاب کنید.** الف) کدام گزینه شامل جغرافیای انسانی نیست؟ ۱) جغرافیای تاریخی - جغرافیای انسانی ۲) جغرافیای زیستی - جغرافیای خاک‌ها ۳) جمعیت‌شناسی - مطالعات روستایی ۴) جغرافیای شهری - جغرافیای سیاسی ب) پیامد هر یک از انواع بهره‌برداری‌های زیر از محیط طبیعی کدام است؟ «صید ماهی در فصل نامناسب - برداشت سیب از باغات» ۱) از بین رفتن ظرفیت‌های محیط - رفع نیاز آبی ۲) انهدام تعادل - از بین رفتن ظرفیت محیط ۳) درک توانمندی‌های محیط - نگاه سودجویانه ۴) حفظ تعادل در کوتاه‌مدت - استفادهٔ بهتر از منابع	۰/۵
۵۸	**به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.** الف) واژهٔ جغرافیا برای اولین‌بار توسط چه کسی به کار برده شد و به چه معناست؟ ب) چرا جغرافی‌دانان از علم فناوری اطلاعات و ارتباطات کمک می‌گیرند؟ ج) چرا جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است؟ د) محاسن استفاده از سخت‌افزارها و نرم‌افزارها در علم جغرافیا چیست؟ هـ) با ورود چه عاملی زمینه‌های تغییر در محیط فراهم می‌شود؟	۳/۲۵
۵۹	**در پدیدهٔ مهاجرت اتباع افغانستانی به ایران، در مقابل ظرفیت‌های کشور پذیرنده، کارشناسان به چه نکاتی توجه کرده‌اند؟**	۰/۷۵
۶۰	**رابطهٔ جغرافیا با سایر علوم را شرح دهید.**	۱
۶۱	**اهمیت دید ترکیبی برای جغرافی‌دان از چه لحاظ است؟ مثال بزنید.**	۰/۷۵
۶۲	**تصویر مقابل مربوط به چیست و به کدام‌یک از مفاهیم جغرافیایی اشاره دارد؟** 	۱/۵

بیست‌شیم (سؤال‌هایی برای ۲۰ گرفتن)

سؤالات کاربردی

۶۹. **مشخص کنید هر یک از عبارات زیر مربوط به کدام‌یک از شاخه‌های فنون جغرافیایی است.** (۰/۷۵)

الف) بررسی میزان جمعیت و اشتغال افراد

ب) ساخت‌وساز در شهرک براساس تسهیل عبور و مرور

ج) ساخت فرودگاه و منطقهٔ هوایی نظامی

۷۰. **مشخص کنید هر یک از عبارات زیر مربوط به کدام‌یک از شاخه‌های جغرافیای انسانی است.** (۱)

الف) اجرای طرح هادی در روستاها

ب) رونق شغل در مناطق مسکونی در اطراف نقش‌رستم

ج) علل شکست هخامنشیان در جنگ با یونانیان

د) افزایش میزان زاد و ولد اتباع در استان یزد

۷۱. **مشخص کنید هر یک از عبارات زیر مربوط کدام شاخهٔ جغرافیای طبیعی است.** (۰/۷۵)

الف) نبود صنعت کشاورزی در جزیرهٔ کیش

ب) رویداد انقراض گونه‌های دایناسورها و ترسورها

ج) فرایند تغییردهندهٔ یخچال‌های قطبی

سؤالات مفهومی

۷۲. **با توجه به شرایط مکانی و جغرافیای شهر مشهد مبنی بر قرار داشتن بر روی گسل‌های متعدد، این شهر در معرض کدام حادثه قرار دارد؟ ارزیابی کنید.** (۱/۵)

۷۳. **با توجه به وقوع سیل در استان مازندران و گلستان در سال ۱۳۹۷، توضیح دهید که این حادثه می‌تواند در ارتباط با کدام شاخه از علوم و فنون جغرافیایی باشد؟** (۰/۷۵)

۷۴. **برای ساختن یک شهرک در حوالی شهر صنعتی اراک، با توجه به جغرافیای انسانی، کارشناسان باید به چه نکاتی توجه کنند؟** (۰/۷۵)

۷۵. **براساس نتایج حاصله از یک بررسی روان‌شناسی در مورد سرقت و اعتیاد، مشخص شده که وقوع این جرایم ارتباط بسیاری با فقر و نبود آموزش مناسب به افراد دارد. عبارت بیان‌شده، به کدام‌یک از شاخه‌های جغرافیای انسانی مرتبط می‌شود؟** (۱)

سؤالات تفسیری

۷۶. **چگونگی عملکرد انسان را در ساخت‌وساز و تأثیر جغرافیا بر نوع مصالح و معماری در سواحل خلیج‌فارس بیان کنید.** (۱)

۷۷. **چگونگی عملکرد انسان را در ساخت‌وساز و تأثیر جغرافیا بر نوع مصالح و معماری در سواحل جنوبی دریای خزر بیان کنید.** (۱)

۷۸. **در بررسی شکست آلمان نازی در جنگ جهانی دوم، مهم‌ترین دلیل را می‌توان مربوط به زمستان سرد و یخبندان در روسیه برشمرد. این عبارت را تفسیر کنید.** (۱)

سؤال مقایسه‌ای

۷۹. **با توجه به علم اقتصاد و جغرافیای اقتصادی، معیشت مردم در مناطق کوهستانی و بیابانی را مقایسه کنید.** (۱)

سؤالات تصویری

۸۰. **تصاویر زیر مربوط به عملکرد مثبت انسان در کدام نواحی است؟** (۱)

(الف)

(ب)

(ج)

(د)

مرور و جمع‌بندی درس اول

- ☐ اراتوستن جغرافیا را مطالعهٔ زمین به‌عنوان جایگاه انسان تعریف کرد. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ قدیمی‌ترین تعریف علم جغرافیا، مطالعهٔ زمین به‌عنوان جایگاه انسان است. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ تعریف امروزی از علم جغرافیا: آن قسمت از دانش بشری است که به انسان کمک می‌کند با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و روابط بین آن‌ها در محیط آشنا شود و از آن‌ها در جهت بهبود زندگی خویش کمک بگیرد. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ جغرافیا علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط برای بهبود زندگی بشر است. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ جغرافی‌دانان جهت جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد نیاز خود، از علم آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات کمک می‌گیرند. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ رابطهٔ بین جغرافیا با سایر علوم دوسویه بوده و در یک جریان دوطرفه، از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌کنند. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ مکان و رابطهٔ متقابل انسان و محیط، از مفاهیم اساسی دانش جغرافیا هستند. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ بسیاری از فعالیت‌های انسان در محل معینی انجام می‌شود که آن را مکان می‌گویند، مانند: خانه، مدرسه. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ انسان و محیط دو عامل اصلی در علم جغرافیا هستند. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ روند تاثیرگذاری و تأثیرپذیری انسان و مکان به‌صورت جریان پیوسته در مکان ادامه دارد و موجب تغییر شکل مکان می‌شود. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و درنتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی به دو صورت ۱. درک توان و استفاده از منابع برای رفع نیازها و ۲. نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها است. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون شناخت جغرافیا ممکن نیست، زیرا جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی، حاصل روابط متقابل انسان و محیط است. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری موضوعات را مطالعه و بررسی می‌کند. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم
- ☐ مطالعهٔ همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان را دید ترکیبی یا کل‌نگرانه می‌گویند. ☐ بلد بودم ☐ بلد نبودم

۱. جغرافیا علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط است.

۲. به ما کمک می‌کند دانش ما از محیط پیرامون و سایر مکان‌ها افزایش یابد.

۳. سازه‌های آبی شوشتر استان خوزستان که از بزرگ‌ترین مجموعه‌های صنعتی شناخته‌شده در عصر پیش از انقلاب صنعتی در جهان است و از سوی سازمان یونسکو، شاهکار نبوغ و خلاقیت نامیده شده است که مربوط به ایجاد تغییراتی در محیط و تبدیل محیط طبیعی به محیط جغرافیایی است.

۴. با استفاده از علوم مختلف

۵. ناشناخته‌های جهان هستی

۶. بهبود وضع زندگی خود

۷. مطالعهٔ زمین به‌عنوان جایگاه انسان

۸. مطالعهٔ زمین به‌عنوان جایگاه انسان

۹. آن قسمت از دانش بشری که به انسان کمک می‌کند با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و روابط بین آن‌ها در محیط آشنا شود و از آن‌ها در جهت بهبود زندگی خویش کمک بگیرد. جغرافیا علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط برای بهبود زندگی بشر است.

۱۰. برای آنکه بتواند به سؤالات خود پاسخ دهد.

۱۱. جغرافیای طبیعی، جغرافیای انسانی و فنون جغرافیا

۱۲. جغرافیای طبیعی - جغرافیای خاک‌ها - جغرافیای زیستی - جغرافیای آب‌ها - آب‌وهواشناسی - ژئومورفولوژی

۱۳. جغرافیای انسانی - جغرافیای روستایی - جغرافیای شهری - جغرافیای جمعیت - جغرافیای رفتاری و فرهنگی - جغرافیای اقتصادی - جغرافیای سیاسی - جغرافیای نظامی - جغرافیای تاریخی - مطالعات روستایی - مطالعات شهری - معماری و شهرسازی

۱۴. سنجش از دور و GIS روش های کمی در جغرافیا - نقشه‌کشی (کارتوگرافی)

۱۵. اینکه با افزایش ارتفاع، دما کاهش می‌یابد، یک اصل هواشناسی است، ولی بررسی تأثیر این رابطه بر مکان و زندگی انسان، در حوزهٔ آب‌وهواشناسی است، مانند نوع مصالح ساختمانی، منابع آب، فعالیت اقتصادی، جاذبه‌های گردشگری و ...

۱۶. علم اقتصاد توزیع، تولید و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند. جغرافیای اقتصادی به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد.

۱۷. جهت جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد نیاز خود

۱۸. با استفاده از سخت‌افزار و نرم‌افزارهای متعدد

۱۹. در زمان کوتاه و با دقت زیاد، به سؤالات تحقیق خود پاسخ می‌دهند.

۲۰. مکان و رابطهٔ متقابل انسان و محیط

۲۱. بسیاری از فعالیت‌های انسان در محل معینی انجام می‌شود که آن را مکان می‌گویند، مانند: خانه، مدرسه و ...

۲۲. دو تصویر، دارای مفهوم مکان هستند.

۲۳. تأثیر خاک، آب، سرمایه و نیروی انسانی بر نوع اشتغال در یک روستا، نمونه‌هایی از تأثیرگذاری انسان و محیط بر یکدیگر هستند.

۲۴. تصویر بیان‌کنندهٔ مفهوم رابطهٔ متقابل انسان با محیط است.

۲۵. انسان و محیط

۲۶. به‌صورت جریان پیوسته در مکان ادامه دارد و و موجب تغییر شکل مکان می‌شود.

۲۷. او را قادر به بهره‌برداری از اعماق زمین کرده و میزان دسترسی انسان را گسترش داده است.

۲۸. انسان برای رفع نیازهای خود، به تغییر محیط دست می‌زند و درنتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.

۲۹. تصویر نحوهٔ شکل‌گیری محیط جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است را نمایش می‌دهد.

۳۰. ۱. درک توان‌های محیط و استفاده از منابع برای رفع نیازهای خود ۲. نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

۳۱. زیرا جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند.

۳۲. زیرا جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند.

۳۳. الف: عملکرد مثبت انسان: جلوگیری از فرسایش خاک، تولید برق آبی، ایجاد ورزش‌های مناسب
عملکرد منفی انسان: چرای بی‌رویهٔ دام، گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع، آلودگی محیط
ب: عملکرد مثبت انسان: توسعهٔ مناسب گردشگری، استفاده از فراورده‌های چوبی، حفاظت از جنگل‌ها و منابع طبیعی
عملکرد منفی انسان: چرای بی‌رویهٔ دام، بوته‌کنی، قطع بی‌رویهٔ درختان، استفاده از منابع آب
ج: عملکرد مثبت انسان: تجارت دریایی، صید و تجارت از طریق دریا، توسعهٔ صنایع مختلف مانند فولاد، نصب آب‌شیرین‌کن در جهت تأمین آب
عملکرد منفی انسان: از بین بردن پوشش گیاهی، ریختن پساب زباله‌ها، افزایش بی‌رویهٔ سطح زیر کشت محصولات کشاورزی
د: عملکرد مثبت: بهره‌برداری از معادن، استفاده از انرژی خورشیدی، توسعهٔ مناسب گردشگری، احداث نیروگاه خورشیدی از تولید برق
عملکرد منفی: از بین بردن گونه‌های جانوری بیابانی، استفادهٔ زیاد از آب‌های زیرزمینی، هدر کردن منابع آبی کم، توسعهٔ بی‌حدومرز کشاورزی، توسعهٔ بی‌رویهٔ صنعت

۳۴. زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی، در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند.

۳۵. مطالعهٔ همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان

۳۶. الف: نقشه‌خوانی / ب: جغرافیای جمعیت / ج: جغرافیای آب‌ها

۳۷. ۱. آیا امکان وقوع سیل وجود دارد؟
۲. آیا روستا از منابع آب کافی برخوردار است؟
۳. آیا روستا به راه‌های ارتباطی دسترسی دارد؟

۳۸. الف: درست (۰/۲۵) / ب: نادرست (۰/۲۵)؛ شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی **بدون** دانش جغرافیا ممکن نیست، نه اینکه فقط با آن صورت می‌گیرد! / ج: نادرست (۰/۲۵)؛ انسان‌ها در رابطه با محیط، با استفاده از دانش و ابزار از محیط **بهره‌برداری** می‌کنند. / د: نادرست (۰/۲۵)؛ نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها، در جهت **عملکرد منفی** در ارتباط با محیط طبیعی است.

۳۹. الف: تعامل (۰/۲۵) / ب: مکان (۰/۲۵) / ج: رفع نیاز (۰/۲۵) / د: ارتباط (۰/۲۵)

پاسخنامهٔ تشریحی

۴۰. انسان و محیط دو عامل مهم در علم جغرافیا هستند و محیط طبیعی مجموعه‌ای متعادل است. با ورود انسان، زمینه‌های تغییر در محیط فراهم می‌شود. **هوش و استعداد** (۰/۵) انسان به او در جهت تغییر کمک می‌کند **تا از محیط خود بهره‌مند شود.** (۰/۵)

---

۴۱. الف: پدیده‌ها (۰/۲۵) / ب: جغرافیایی (۰/۲۵) / ج: کلی‌نگری (۰/۲۵) / د: ارتباط (۰/۲۵)

---

۴۲. الف: گزینهٔ «۳» (۰/۵) / ب: گزینهٔ «۱» (۰/۵)

---

۴۳. الف: بیابانی (۰/۲۵) / ب: ساحلی (۰/۲۵) / ج: کوهستانی (۰/۲۵) / د: جنگلی (۰/۲۵)

---

۴۴. الف: با کمک گرفتن از سایر علوم (۰/۵) / ب: علم آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات (۰/۵) / ج: دانش ما از محیط پیرامون و سایر مکان‌ها افزایش یابد. (۰/۵) / د: رفع نیازهای خود (۰/۵) / هـ: انسان و محیط (۰/۵) / و: روابط متقابل انسان و محیط (۰/۵) / ز: محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود. (۰/۵)

---

۴۵. الف: دید ترکیبی یا کل‌نگری (۰/۵) / ب: جغرافیای جمعیت - جغرافیای شهری (۰/۵)

---

۴۶. به دو گونه: ۱. درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (۰/۵) ۲. نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (۰/۵)

---

۴۷. از آنجا که جغرافیا روابط متقابل (۰/۲۵) انسان را با محیط (۰/۲۵) مطالعه و بررسی می‌کند (۰/۲۵) بنابراین، شناخت توان‌ها (۰/۲۵) و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست (۰/۲۵)؛ پس جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است (۰/۲۵).

---

۴۸. ۱. با تهیه نقشهٔ شهر (۰/۲۵) امکان گسترش (۰/۲۵) فیزیکی شهر را بررسی می‌کند (۰/۲۵). (نقشه‌خوانی) ۲. با مطالعهٔ بافت جمعیت شهر (۰/۲۵)، میزان رشد آن (۰/۲۵) و امکان مهاجرپذیری (۰/۲۵) آن را حدس می‌زنند. (جغرافیایی جمعیت) ۳. با مطالعهٔ میزان منابع آب شهر، امکان توسعهٔ شهر را پیش‌بینی می‌کند. (جغرافیای آب) (ذکر دو مورد کافی است.)

---

۴۹. رابطهٔ جغرافیا با سایر علوم (۰/۲۵) دوسویه بوده و در یک جریان دوطرفه (۰/۲۵) از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر (۰/۲۵) استفاده می‌نمایند.

---

۵۰. پدیده به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی (۰/۵) که محسوس و مشهود باشد، گفته می‌شود (۰/۵) که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسانی ساخته باشد. (۰/۵)

---

۵۱. دید ترکیبی به جغرافی‌دان کمک می‌کند (۰/۲۵) تا به‌طور همه‌جانبه و جامع (۰/۲۵)، پدیده‌ها را (۰/۲۵) با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان مورد مطالعه قرار دهد (۰/۲۵). مثال: جغرافی‌دان با هدف توسعهٔ شهر (۰/۲۵) به تهیهٔ نقشهٔ شهر (۰/۲۵)، جمعیت شهر، مطالعهٔ منابع آب شهر و ... اقدام می‌کند. (۰/۲۵)

---

۵۲. تصویر «الف» سازهٔ آبی را نشان می‌دهد (۰/۲۵) که مربوط به عملکرد مثبت انسان در ارتباط با محیط طبیعی (۰/۲۵) برای جلوگیری از هدر کردن منابع آبی (۰/۲۵) کم است.
تصویر «ب» مربوط به عملکرد منفی انسان در ارتباط با محیط طبیعی است (۰/۲۵) و به ساخت‌وساز مناطق مسکونی (۰/۲۵) در نقاط مرتفع (۰/۲۵) اشاره دارد.

---

۵۳. الف: درست (۰/۲۵) / ب: نادرست (۰/۲۵)؛ مطالعهٔ زمین به‌عنوان جایگاه انسان، قدیمی‌ترین تعریف علم جغرافیا است. / ج: درست (۰/۲۵) / د: نادرست (۰/۲۵)؛ انسان به‌منظور برقراری تعامل در محیط، در آن تغییر ایجاد می‌کند.

---

۵۴. الف: محیط (۰/۲۵) / ب: هواشناسی (۰/۲۵) / ج: ارتباط (۰/۲۵) / د: زمین (۰/۲۵)

---

۵۵. الف: جغرافیای اقتصادی یا اقتصاد (۰/۲۵) / ب: جغرافیای جمعیت یا جمعیت‌شناسی (۰/۲۵) / ج: خاک‌شناسی یا جغرافیای خاک (۰/۲۵) / د: جغرافیای تاریخی یا تاریخ (۰/۲۵)

---

۵۶. الف: پیوسته (۰/۲۵) / ب: کوهستانی (۰/۲۵)

---

۵۷. الف: گزینهٔ «۲» (۰/۲۵) / ب: گزینهٔ «۱» (۰/۲۵)

---

۵۸. الف: اراتوستن (۰/۲۵) - مطالعهٔ زمین به‌عنوان نخستین جایگاه انسان (۰/۵) / ب: جهت جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات خود (۰/۷۵) / ج: زیرا جغرافیا روابط متقابل انسان با محیط است (۰/۷۵). / د: در زمان کوتاه و با دقت زیاد، به سؤالات تحقیق خود پاسخ می‌دهد (۰/۷۵). / هـ: ورود انسان (۰/۲۵)

---

۵۹. ۱. مطالعهٔ بافت جمعیت شهر یا امکان مهاجرپذیری (جغرافیایی جمعیت) (۰/۲۵) ۲. امکان ایجاد شغل (جغرافیایی اقتصاد) (۰/۲۵) ۳. فراهم کردن امکانات آموزشی، بهداشتی و رفاهی (۰/۲۵)

---

۶۰. بین جغرافیا و سایر علوم رابطه وجود دارد (۰/۲۵). جغرافیا با کمک گرفتن از سایر علوم، به سؤالات خود پاسخ می‌دهد (۰/۲۵)، بنابراین برخی جغرافیا را پلی بین رشته‌های مختلف علوم می‌دانند (۰/۲۵) که علوم طبیعی را به علوم انسانی پیوند می‌دهد (۰/۲۵).

---

۶۱. دید ترکیبی به جغرافی‌دان کمک می‌کند تا به‌طور همه‌جانبه و جامع (۰/۲۵)، پدیده‌ها را با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان مورد مطالعه قرار دهد (۰/۲۵). مثال: جغرافی‌دان با هدف توسعهٔ شهر، به تهیهٔ نقشهٔ شهر، جمعیت شهر، مطالعهٔ منابع آب شهر و ... اقدام می‌کند. (۰/۲۵)

---

۶۲. تصویر سد شاه‌عباسی (طبس، خراسان جنوبی) (۰/۲۵) قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین سد قوسی جهان است (۰/۲۵) که یکی از نمونه‌های عالی خلاقیت (۰/۲۵)، دوراندیشی و سخت‌کوشی ایرانیان است (۰/۲۵) که نحوهٔ شکل‌گیری محیط جغرافیایی (۰/۲۵) را که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است (۰/۲۵)، نمایش می‌دهد.

---

۶۳. بیابانی: مثبت: تولید برق از انرژی باد و خورشید (۰/۲۵) - استفاده از چشم‌اندازهای بیابان در جاذبه‌های گردشگری (۰/۲۵) - استفاده از معادن غنی هم بنویسید، درست است.
منفی: توسعهٔ بیابان به‌واسطهٔ فعالیت‌های انسانی (۰/۲۵) - از بین بردن پوشش گیاهی و حرکت ماسه‌های روان (۰/۲۵) - بهره‌برداری بی‌رویه از منابع سفره‌های زیرزمینی هم بنویسید، درست است.
کوهستانی: مثبت: جلوگیری از فرسایش خاک (۰/۲۵) - تولید برق آبی (۰/۲۵) - ایجاد ورزش‌های مناسب هم بنویسید، درست است.
منفی: چرای بی‌رویهٔ دام (۰/۲۵) - گسترش مناطق مسکونی در مناطق مرتفع (۰/۲۵) - آلودگی محیط هم بنویسید، درست است.

---

۶۴. انسان و محیط دو عامل مهم در علم جغرافیا هستند. (۰/۲۵) محیط طبیعی مجموعه‌ای متعادل است. (۰/۲۵) با ورود انسان، زمینه‌های تغییر در محیط فراهم می‌شود. (۰/۲۵) هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر (۰/۲۵)، کمک می‌کند (۰/۲۵) تا از محیط خود بهره‌مند شود. (۰/۲۵)

---

۶۵. علم اقتصاد توزیع، تولید و مصرف (۰/۲۵) کالاها و خدمات (۰/۲۵)، نظام‌های اقتصادی (۰/۲۵) و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند.
جغرافیای اقتصادی به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی (۰/۲۵) و مکان‌های مختلف (۰/۲۵) در رابط با محیط زندگی‌شان (۰/۲۵) می‌پردازد.

---

۶۶. الف: علوم فضایی (۰/۲۵) / ب: روش‌های کمی در جغرافیا (۰/۲۵) / ج: هندسه (۰/۲۵)

---

۶۷. دو تصویر بیان‌کنندهٔ مفهوم مکان هستند (۰/۲۵) که بسیاری از فعالیت‌های انسان (۰/۲۵) در محل معینی انجام می‌شود (۰/۲۵) که آن را مکان می‌گویند، مانند: خانه، مدرسه (۰/۲۵)

۶۸. الف: تاریخ (۰/۲۵) / ب: زیست‌شناسی (۰/۲۵) / ج: آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات (۰/۲۵) / د: انسان‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی (۰/۲۵) / هـ: جغرافیای آب‌ها (۰/۲۵) / و: نقشه‌کشی (کارتوگرافی) (۰/۲۵) / ز: جغرافیای نظامی (۰/۲۵) / ح: ژئومورفولوژی (۰/۲۵)

۶۹. الف: روش‌های کمّی در جغرافیا (۰/۲۵) / ب: نقشه‌کشی یا کارتوگرافی (۰/۲۵) / ج: سنجش از دور (۰/۲۵)

۷۰. الف: جغرافیای روستایی (۰/۲۵) / ب: جغرافیای اقتصادی (۰/۲۵) / ج: جغرافیای سیاسی (۰/۲۵) / د: جغرافیای جمعیت (۰/۲۵)

۷۱. الف: جغرافیای خاک (۰/۲۵) / ب: جغرافیای زیستی (۰/۲۵) / ج: ژئومورفوژی یا زمین‌شناسی (۰/۲۵)

۷۲. زلزله (۰/۵)؛ شهر مشهد، با توجه به قرار داشتن بر روی گسل‌های متعدد (۰/۲۵)، از مهم‌ترین نقاط آسیب‌پذیر است که پیوسته در معرض وقوع زلزله‌های بزرگ و کوچک است (۰/۲۵)؛ این مسئله به‌صورت ویژه در صد سال اخیر به‌علت رشد جمعیت (۰/۲۵) و گسترش ساخت‌وسازها، از اهمیت بیشتری برخوردار شده است. (۰/۲۵)

۷۳. بارش‌های ممتد در محدودهٔ آب‌وهواشناسی (۰/۲۵)، فرسایش خاک بر اثر بهره‌برداری بی‌رویه، در محدودهٔ جغرافیای خاک‌ها (۰/۲۵) و عدم لایروبی رودها در محدودهٔ جغرافیای زیستی قرار می‌گیرد. (۰/۲۵)

۷۴. ۱. جغرافیای جمعیت یا جمعیت‌شناسی (۰/۲۵) ۲. مطالعات شهری، معماری و شهرسازی یا جغرافیای شهری (۰/۲۵) ۳. جغرافیای اقتصادی یا اقتصاد (۰/۲۵)

۷۵. جغرافیای رفتاری و فرهنگی (۰/۲۵) یا انسان‌شناسی (۰/۲۵)، روان‌شناسی (۰/۲۵) و جامعه‌شناسی (۰/۲۵)

۷۶. در بررسی این موضوع، به ارتباط مکان بر زندگی انسان پرداخته می‌شود. (۰/۲۵) برای مثال در معماری بومی در سواحل خلیج‌فارس که منطبق با اقلیم گرم و مرطوب است (۰/۲۵)، برای مقابله با گرما، رطوبت زیاد، هوا و خاک حائز اهمیت فراوان است (۰/۲۵)؛ لذا برقراری جریان دائمی هوا در بیرون و داخل ساختمان‌ها و ایجاد سایه، از ملزومات معماری این مناطق محسوب می‌شود که در آب‌وهواشناسی بررسی می‌شود. (۰/۲۵)

نکته: سواحل جنوبی خلیج‌فارس به‌وسیلهٔ رشته‌کوهای زاگرس، از فلات مرکزی جدا شده‌اند. در این مناطق، تفاوت دمای هوای خشکی و سطح دریا، باعث به وجود آمدن نسیم‌های دریا و خشکی می‌شود.

۷۷. در بررسی این موضوع، به ارتباط مکان بر زندگی انسان پرداخته می‌شود. (۰/۲۵) برای مثال، با توجه به رطوبت و بارندگی زیاد، آب‌وهوای معتدل و مرطوب وجود دارد. (۰/۲۵) در معماری بومی در سواحل جنوبی دریای خزر، بادگیرها یا برج‌بادهایی وجود دارد که سوراخ‌هایی بر روی آن ایجاد شده که باد از طریق این سوراخ‌ها وارد می‌شود (۰/۲۵)؛ این بادگیرها با توجه به شرایط باد و تابش خورشید عمل می‌کند و دیوارهای داخلی و خارجی دمای زیادی را در طول روز جذب می‌کنند و در طول شب، گرمای جذب‌شده باعث ایجاد تعادل شده و گرمی خود را به هوای سرد می‌بخشد. (۰/۲۵)

۷۸. بررسی این موضوع در حیطهٔ علوم آب‌وهواشناسی (۰/۲۵) است. سردی و یخبندان در ارتباط مکان بر زندگی انسان مؤثر است. (۰/۲۵) اگر فصل دیگر و زمان دیگر این لشکرکشی اتفاق می‌افتاد (۰/۲۵)، مسیر تاریخی و جغرافیای تاریخی تفسیر می‌شد. (۰/۲۵)

۷۹. بیابانی: چراگاه برای شتر و بز، استفاده از گیاهان در صنعت دارویی و صنعتی، استفاده از جاذبه‌های گردشگری، استخراج منابع و معادن (۰/۵) کوهستانی: اشتغال به صنعت کشاورزی، دامپروری، جاذبه‌های گردشگری و صنعت توریسم، ورزش‌ها و تفریحات کوهستانی (۰/۵)

۸۰. الف: توسعهٔ مناطق بازرگانی - ساحلی (۰/۲۵) / ب: کشاورزی و رفع نیاز - جنگلی (۰/۲۵) / ج: استفاده از انرژی خورشیدی - بیابانی (۰/۲۵) / د: ایجاد ورزش‌های مناسب - کوهستانی (۰/۲۵)

۸۱. مفهوم مکان (۰/۵)؛ در هر مکان، پدیده‌های مختلف هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبهٔ خود از هم تأثیر می‌پذیرند. وجود معدن در یک منطقه، موجب به وجود آمدن سرمایه می‌شود که خود بر اشتغال افراد تأثیر می‌گذارد. (۰/۵)

۸۲. مفهوم ارتباط متقابل انسان با محیط (۰/۵)؛ تصویر مربوط به قنات است. ایرانیان در جهت کم‌آبی اقلیم خود، در محیط طبیعی تغییراتی ایجاد کرده و محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل کرده‌اند. (۰/۵)

۸۳. ۱. آیا امکان وقوع سیل وجود دارد؟ (۰/۲۵) ۲. آیا روستا از منابع آب کافی برخوردار است؟ (۰/۲۵) ۳. آیا روستا به راه‌های ارتباطی دسترسی دارد؟ (۰/۲۵)

۸۴. الف: ریختن پساب و زباله‌ها در آب - ساحلی (۰/۲۵) / ب: گسترش مناطق مسکونی در جنگل‌ها - جنگلی (۰/۲۵) / ج: استفادهٔ بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی - بیابانی (۰/۲۵) / د: چرای بی‌رویه - کوهستانی (۰/۲۵)

۸۵. کجا - چه‌چیز - چرا - چه‌موقع - چی کسی یا کسانی - چطور

۸۶. کجا

۸۷. یعنی محل وقوع پدیده؛ این اتفاق در کجا رخ داده است؟

۸۸. چه‌چیزی

۸۹. بر ماهیت هر پدیده یا مسئله

۹۰. چرا

۹۱. به علت وقوع پدیده

۹۲. چه‌موقع

۹۳. بر روند زمانی موضوعات

۹۴. چه کسی یا کسانی

۹۵. تأثیر متقابل انسان با محیط

۹۶. چطور

۹۷. بررسی تکوین و تحول پدیده‌ها

۹۸. کجا: کن و سولقان - چه‌چیز: توفان و سیل - چرا: وزش بادها و بارندگی شدید - کی و چه‌وقت: عصر یکشنبه ۲۸ تیرماه ۱۳۹۴ - چه کسانی: تعدادی از شهروندان و ۲ کارگر چینی - چطور: بارندگی، سیل، ریزش کوه و شکستن تعدادی از درختان، همچنین حرکت مقداری سنگ

۹۹. حس کنجکاوی

۱۰۰. کشف ناشناخته‌ها

۱۰۱. روش‌های علمی مختلف

۱۰۲. تحقیق و پژوهش

۱۰۳. ۱. طرح سؤال و بیان مسئله ۲. تدوین فرضیه ۳. جمع‌آوری اطلاعات ۴. پردازش اطلاعات ۵. نتیجه‌گیری و ارائهٔ پیشنهاد

۱۰۴. ۱. ابتدا باید مسئلهٔ خود را به‌صورت واضح و روشن بیان کند. ۲. صورت مسئله باید سؤالی نوشته شود. ۳. پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام دادن این پژوهش چه اهمیتی دارد.